

vlastne žalovaná strana podpisovala dlžný úpis, lebo keď chcela uplatniť nárok podľa § 15, nebolo k tomu potrebné zaväzovať sa dlžným úpisom. Skutočnosť, že žalovaná strana sa zaviazala dlžným úpisom, nasvedčuje tomu, že nárok podľa § 15 uplatniť ani nechcela. Na poslednom pojednávaní predložila žalujúca strana dopis žalovanej strany z júna 1930 (príloha D), ktorý určite a nepochybne dokazuje, že žalovaná strana nemala v úmysle nárok podľa § 15 zák. uplatňovať, lebo týmto dopisom žalovaná strana dala príkaz žalujúcej strane, aby v depozite žalujúcej strany uložené 3% čl. odškodňovacie dlhopisy v menovitej hodnote 17.500 Kč odpredala a výťažku predaju použila na zmenšenie dlhu žalovanej strany. Žalujúca strana príkaz vykonala. Je tedy dokázané, že žalovaná strana nárok podľa § 15 zákona neuplatňovala, lebo dala banke príkaz k predaju odškodňovacích dlhopisov a je preto lichou námietka žalovanej strany, že žalujúca strana mala použiť odškodňovacích dlhopisov na úplné uspokojenie lombardnej pôžičky, lebo žalujúca strana ich ani použiť nemôže, keďže ich na príkaz žalovanej strany predala a výťažku použila zase podľa jej príkazu a tak odškodňovacie dlhopisy už nemá. Z dopisu (príloha D) je zároveň patrné, že žalovaná strana pôžičku, uzavrenú dlžným úpisom zo dňa 20. júla 1925, uznala za samostatnú pôžičku, ktorou lombardná pôžička bola vlastne zlikvidovaná medzi stranami a ide tedy o nováciu, ktorá vylučuje použitie § 15 zák. č. 216/1924 Sb. z. a n. ako už bolo hore uvedené.

O d v o l a c í s ú d rozsudok súdu prvej stolice potvrdil a Najvyšší súd dovoláciu žiadosť zamietol z týchto dôvodov:

Povinnosť, uložená v § 15 zákona zo dňa 30. septembra 1924 č. 216 Sb. z. a n. o konečnej úprave rakúskych a uhorských válečných pôžičiek záložnému veriteľovi, nenastáva ipso iure, ale je len rubom tamtiež stanoveného korešpondujúceho práva záložného dlžníka, ktorý má podmienky tejto veriteľovej povinnosti spôsobom v § 17 odst. 1 uvedeným preukázať a tedy tento svoj nárok uplatniť. Uplatňovanie tohoto nároku žalovanou osobou v súdenom spore je však na každý spôsob prekonané jej vlastným pokračovaním, totiž nielen dlžným úpisom zo dňa 20. júla 1925 (príl. B), ale hlavne jej príkazom z júna 1930 (príl. D), daným žalujúcej banke na predaj príslušných odškodňovacích dlhopisov a na použitie protihodnoty na zmenšenie dlhu žalovanej obce. Tento príkaz k predaju síce dovolacia žiadosť žalovanej obce vôbec mlčaním pomíja, vytýkajúc iba, že spomenutý dlžný úpis je — ako vraj priečiaci sa §§ 15 a 17 cit. zák. — právne bezúčinný. Ale toto stanovisko nemá v týchto ustanoveniach opory a nemalo by pravdaže v nich opory, ani prípadné stanovisko o bezúčinnosti zmieneného príkazu k predaju, ktorého vykonaním bola žalovanej obci vôbec vzatá možnosť uplatniť nárok podľa § 15 cit. zák.

Čís. 15133.

K §§ 1005 a 1357 obč. zák.

Závazek rukojmího a plátce vyžaduje ke své platnosti písemné formy; byl-li závazek ten učiněn zástupcem, jest třeba, aby i zmocnění k pod-

stoupení závazku stalo se písemně. Bez zachování této formy vzniká pro rukojmího a plátce jen závazek naturální, jenž může býti žalobou vymáhán jen tehdy, byl-li rukojmím a plátcem písemně schválen, a to jen v rozsahu, v jakém došlo k písemnému schválení.

(Rozh. ze dne 17. dubna 1936, Rv I 957/34.)

Žalobce přednesl, že ke dluhu Josefa K-a přistoupil jako rukojmí a plátce co do částky 10.000 Kč žalovaný a to tím způsobem, že k příslušnému jednání zmocnil Václava V-u, který v jeho zastoupení podepsal příslušné prohlášení a zavázal se na tuto převzatou částku 10.000 Kč spláceti bez ohledu na splátky hlavního dlužníka a druhých plátců a ručitelů splátky po 150 Kč měsíčně pod ztrátou lhůt. Poněvadž tato pro jeho prodlení v placení skutečně nastala, domáhá se žalobce pohledávky ve zbytku 8.950 Kč. P r v ý s o u d žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby do výše 1.950 Kč, jinak žalobu zamítl.

D ů v o d y :

V souzené věci jde o závazek žalovaného jako rukojmího a plátce. Jak bylo doličeno již v rozhodnutí čís. 2307 Sb. n. s., vyžaduje i závazek rukojmího a plátce ku své platnosti písemné formy. Byl-li závazek rukojmího a plátce učiněn zástupcem, jest třeba, aby i zmocnění k podstoupení závazku bylo dáno písemně. To plyne z této úvahy: Podle § 1005 obč. zák. může sice býti zmocňovací závazek sjednán ústně nebo písemně. Je-li však pro právní jednání, jež má býti uzavřeno zmocněncem, předepsána určitá forma, rozhoduje účel, proč byla tato forma předepsána, o tom, zda vyžaduje i plná moc téže formy. Je-li určitá forma předepsána zákonem za tím účelem, aby byla zjištěna vážnost vůle stran anebo aby nutnost předepsané formy přiměla stranu k důkladnému rozvážení jednání, jest třeba téže formy i při zmocnění k takovému právnímu jednání. Podle třetí dílčí novely (§ 97) vyžaduje se k platnosti rukojemské smlouvy, aby prohlášení, kterým se rukojmí zavazuje, bylo dáno písemně. Jak plyne z motivů zákona (srov. Materialie k III. dílčí novele str. 270), byla odepřena platnost bezforemnímu zaručení se proto, aby byly zamezeny těžké následky nerozvážného zavazovacího prohlášení. Byl proto účel zavedení písemné formy pro závazek rukojmího (rukojmího a plátce) takového rázu, že odůvodňuje požadavek písemné formy i pro zmocnění k uzavření smlouvy rukojemské (k podjetí závazku jako rukojmí a plátce). V souzené věci zjistil odvolací soud, že žalovaný zmocnil pouze ústně Václava V., aby za něho sjednal rukojemský závazek oproti žalobci s obmezením ručení do výše 10.000 Kč v měsíčních splátkách 150 Kč. Zavázal-li Václav V. písemným prohlášením ze dne 19. prosince 1931 žalovaného jako rukojmího a plátce, aniž byl k tomu žalovaným písemně zmocněn, byl závazek tento neplatným pro nedo-

statek formy. Řečeným prohlášením Václava V. byla však založena obligace naturální, jak patrně z § 1432 obč. zák., podle něhož nelze požadovati zpět to, co bylo dáno k zaplacení dluhu, neplatného jen pro nedostatek formy. Aby tento naturální závazek žalovaného se stal žalovatelným, bylo třeba písemného schválení se strany žalovaného. Dopisem ze dne 3. března 1932, jež zaslal žalovaný právnímu zástupci žalobcovu, uznal žalovaný svůj závazek proti žalobci do výše 10.000 Kč v měsíčních splátkách po 150 Kč. Tím stvrdil žalovaný svůj naturální závazek tak, že formální vada byla zhojena způsobem vyhovujícím zákonu, a jeho závazek, jsoucí do té doby pouhým nežalovatelným závazkem, stal se závazkem žalovatelným (srov. rozh. čís. 2629 Sb. n. s.). Přivolení žalovaného k záruce bylo tedy projeveno vážně, určitě a srozumitelně (§ 869 obč. zák.), ovšem jen do výše 10.000 Kč, a to v měsíčních splátkách po 150 Kč. Naproti tomu však neprojevil žalovaný písemný souhlas s tím, že Václav V. ujednal za něho i ztrátu lhůt pro případ nedodržení splátek. Podle zásady vyslovené v § 1353 obč. zák. nemůže býti rukojemství rozšiřováno dále, než se rukojmí výslovně prohlásil. V dopise ze dne 3. března 1932 uvedl žalovaný výslovně, že na jiné závazky (kromě ručení za svého zetě K. s 10.000 Kč v měsíčních splátkách po 150 Kč) nepřistoupil. Nebylo tedy písemným prohlášením žalovaného kryto ujednání ztráty lhůt Václava V. v prohlášení ze dne 19. prosince 1931. Nenastala proto nedodržením lhůt splatnost celé zaručené částky 10.000 Kč a jest tudíž žalobce oprávněn domáhati se na žalovaném jen zaplacení měsíčních splátek, pokud dospěly do vynesení rozsudku prvního soudu (§ 406 c. ř. s.). Jen v tomto rozsahu je uznáno podle žaloby. Z toho, co shora uvedeno, plyne, že vlastním zavazovacím důvodem, opravňujícím k žalobě, bylo prohlášení žalovaného v dopise ze dne 3. března 1932, v kterémžto dopise není ani zmínky o tom, že by splácení dluhu žalobci v měsíčních splátkách po 150 Kč bylo vázáno na nějakou další podmínku.

Čís. 15134.

Bylo-li doručeno rozhodnutí osobě procesně nezpůsobilé, nezačala dosud běžeti lhůta k žalobě o zmatečnost, jež počíná běžeti teprve doručením straně procesně způsobilé nebo jejímu právnímu zástupci.

(Rozh. ze dne 17. dubna 1936, Rv I 678/36.)

Opatrovník Elišky P., zbavené úplně svéprávnosti, podal žalobu o zmatečnost směnečného platebního příkazu, vydaného proti Elišce P., tvrdě, že směnečná žaloba byla doručena přímo Elišce P. P r v ý s o u d žalobu zamítl proto, že byla podána po uplynutí měsíční lhůty stanovené v § 534 c. ř. s., vzav za prokázáno, že opatrovníku žalující strany bylo nejpozději při jeho vzetí do slibu, t. j. 22. února 1935, dobře známo vydání a doručení směnečného platebního příkazu, takže onu měsíční lhůtu je třeba počítati od 22. února 1935, takže jest opožděna žaloba o zma-